

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 6Tos/9/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2122015230
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dušan Szabó
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2122015230.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Dušana Szabó a sudcov JUDr. Kataríny Batisovej a Mgr. Pavla Macháča, v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX. januára XXXX v A., trvale bytom C., D. D., D. E. XXXX/XXX, t. č. v ÚVTOS a ÚVV Leopoldov, o zmenu spôsobu výkonu trestu odňatia slobody, o sťažnosti prokurátora Okresnej prokuratúry Trnava proti uzneseniu Okresného súdu Trnava z 20. decembra 2022, č. k. 2Nt/148/2022-36, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 26. januára 2023 v Trnave, takto

rozhodol:

I/ Podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku sa napadnuté uznesenie zrušuje v celom rozsahu.

II/ Podľa 9 ods. 2 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa žiadosť odsúdeného A. B. o zmenu spôsobu výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Senica z 14. septembra 2020, sp. zn. 1T/42/2020 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave z 5. novembra 2020, sp. zn. 5To/73/2020 vo výmere 6 (šesť) rokov a 8 (osem) mesiacov nepodmienečne so zaradením odsúdeného do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom zamietla.

odôvodnenie:

Okresný súd napadnutým uznesením rozhodol tak, že podľa § 9 ods. 2, ods. 4 písm. a) zákona o výkone trestu odňatia slobody odsúdenému zmenil spôsob výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Senica č. k. 1T/42/2020-463 zo 14. septembra 2020 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 5To/73/2020-506 z 5. novembra 2020 podľa § 172 ods. 2 Trestného zákona v znení účinnom do 30. apríla 2022 vo výmere 6 (šesť) rokov a 8 (osem) mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia tak, že ho preradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Okresný súd napadnuté uznesenie odôvodnil tým, že hoci správanie a vystupovanie odsúdeného počas výkonu väzby, ktorá bezprostredne predchádzala výkonu trestu odňatia slobody a vo februári roka 2022, t. j. desať mesiacov pred konaním verejného zasadnutia, nebolo vždy na požadovanej úrovni a vyskytli sa u neho nedostatky v dodržiavaní ústavného poriadku, keď opakovane v nepovolenom čase spal na neustlanom lôžku, resp. nadväzoval kontakty s inými osobami v rozpore so zákonom o výkone trestu odňatia slobody, následne vplyvom pedagogického personálu sa jeho správanie a vystupovanie stabilizovalo, čo malo za následok neopakovanie takýchto nedostatkov.

Okresný súd ďalej poukázal na to, že počas doterajšieho výkonu trestu odňatia slobody bol odsúdený trikrát disciplinárne odmenený za plnenie pracovných povinností. Okresný súd tiež uviedol, že krajský súd v odôvodnení jedného zo svojich uznesení, ktorým rozhodoval o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na podmieneného prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody vyjadril

názor, že súd po posúdení jednotlivých podmienok musí dospieť k jednoznačnému záveru o splnení alebo nesplnení tej-ktorej podmienky, teda nemôže zaujať premisu o čiastočnom splnení podmienky, z čoho potom vyvodil, že by tomu tak malo byť aj pri rozhodovaní o návrhu odsúdeného na zmenu spôsobu výkonu trestu odňatia slobody. Z uvedeného dôvodu okresný súd nemohol úplne prevziať záver riaditeľa ústavu v hodnotení odsúdeného o čiastočnom plnení programu zaobchádzania, pretože by mal zaujať svoje jednoznačné stanovisko, či odsúdený program zaobchádzania plní alebo neplní. Podľa okresného súdu aj samotné znenie časti príslušného ustanovenia zákona o výkone trestu odňatia nasvedčuje tomu, že pre záver o splnení alebo nesplnení materiálnej podmienky a následné rozhodnutie o návrhu odsúdeného na zmenu spôsobu výkonu trestu odňatia slobody je kľúčové len to, či odsúdený program zaobchádzania plní alebo neplní. Okresný súd ďalej uviedol, že hodnotenie riaditeľa ústavu má pre súd výlučne odporúčací charakter a v konaní o návrhu odsúdeného na zmenu spôsobu výkonu trestu odňatia slobody je jedným z listinných dôkazov v rovnocennom postavení k akémukoľvek inému listinnému dôkazu či dôkazu inej povahy (napr. výpoveď odsúdeného).

Okresný súd mal za preukázané splnenie formálnej podmienky na vyhovie návrhu odsúdeného dňom 14. februára 2022, kedy odsúdený vykonal tretinu trestu odňatia slobody uloženého rozsudkom Okresného súdu Senica č. k. 1T/42/2020-463 zo 14. septembra 2020 vo výmere šesť rokov a osem mesiacov, t. j. osemdesiat mesiacov.

Okresný súd ďalej uviedol, že odsúdený splnil aj materiálnu podmienku, čo vyvodil z toho, že aj keď podľa hodnotenia riaditeľa ústavu odsúdený plní stanovené ciele programu zaobchádzania len čiastočne, nakoľko počas výkonu väzby a výkonu trestu sa dopustil porušenia ústavného poriadku, tak dvoch disciplinárnych previnení sa dopustil počas výkonu väzby, pričom plnenie cieľov programu zaobchádzania sa týka výhradne výkonu trestu odňatia slobody, pretože program zaobchádzania je súhrn aktivít zameraných na rozvoj osobnosti odsúdeného a väzobne stíhaným môže byť len obvinený, teda osoba o ktorej vine zo spáchania trestného činu nebolo právoplatne rozhodnuté súdnym rozhodnutím (trestný rozkaz alebo rozsudok). Pokiaľ je posudzované plnenie programu zaobchádzania odsúdeným počas celého doterajšieho výkonu trestu odňatia slobody, potom podľa názoru okresného súdu jedno porušenie ústavného poriadku nemôže mať ten následok, že odsúdený neplní ciele programu zaobchádzania. Okresný súd preto uzavrel, že ak je výkon trestu odňatia slobody posudzovaný z komplexného hľadiska, potom je potrebné na základe skutočností uvedených v hodnotení odsúdeného bez akýchkoľvek pochybností vysloviť, že odsúdený program zaobchádzania plní.

Po vyhlásení napadnutého uznesenia sa odsúdený vzdal práva podať sťažnosť a prokurátor sťažnosť zahlásil, ktorú do predloženia veci krajskému súdu bližšie neodôvodnil.

Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku Pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

- a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a
- b) konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Podľa § 193 ods. 1 Trestného poriadku Nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak

- a) nie je prípustná,
- b) bola podaná oneskorene, neoprávnenou osobou, osobou, ktorá sa jej výslovne vzdala alebo ktorá znovu podala sťažnosť, ktorú už predtým výslovne vzala späť, alebo
- c) nie je dôvodná.

Podľa § 194 ods. 1 Trestného poriadku Ak nezamietne nadriadený orgán sťažnosť, zruší napadnuté uznesenie, a ak je podľa povahy veci potrebné nové rozhodnutie,

- a) rozhodne vo veci sám, alebo
- b) uloží orgánu, proti ktorého rozhodnutiu sťažnosť smeruje, aby vo veci znovu konal a rozhodol, s výnimkou rozhodovania o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe podľa § 72 ods. 1 písm. a), d) až f),

rozhodovania o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe, ak súd prvého stupňa rozhodol o väzbe po podaní obžaloby alebo návrhu na schválenie dohody o vine a treste podľa § 76 ods. 3, 4 alebo 10, rozhodovania o sťažnosti proti rozhodnutiu o pokračovaní v ochrannom liečení, prepustení z ochranného liečenia alebo ukončení ochranného liečenia, ak predseda senátu rozhodoval pred ukončením výkonu trestu podľa § 446a ods. 3 alebo 4 a rozhodovania o sťažnosti proti rozhodnutiu o návrhu na umiestnenie odsúdeného v detenčnom ústave podľa § 462.

Podľa § 194 ods. 2 Trestného poriadku Ak je chybná len časť napadnutého uznesenia a možno ju oddeliť od ostatných alebo ak sa týka sťažnosť len časti uznesenia, obmedzí nadriadený orgán svoje rozhodnutie podľa odseku 1 len na túto časť.

Krajský súd na základe riadne a včas podanej sťažnosti, ktorú podala oprávnená osoba podľa § 192 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného poriadku preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia ako aj konanie tomuto výroku predchádzajúce a dospel k záveru, že sťažnosť prokurátora je dôvodná.

Z pripojeného spisu okresného súdu krajský súd zistil, že okresnému súdu bola dňa 22. novembra 2022 doručená žiadosť odsúdeného o zmenu spôsobu výkonu trestu odňatia slobody, ktorou odsúdený žiadal, aby bol na ďalší výkon trestu odňatia slobody preradený z ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Zo skráteného výpisu odsúdeného vyplýva, že tento vykonáva trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) rokov a 8 (osem) mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia v trestnej veci Okresného súdu Senica vedenej pod sp. zn. 1T/42/2020, pričom začiatok trestu má evidovaný 14. november 2019 a predpokladaný koniec trestu dňa 14. júla 2026. Odsúdený bol v predmetnej trestnej veci vo väzbe od 14. novembra 2019 do 5. novembra 2020.

Predmetný trest odňatia slobody bol odsúdenému uložený rozsudkom Okresného súdu Senica z 14. septembra 2020, sp. zn. 1T/42/2020 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave z 5. novembra 2020, sp. zn. 5To/73/2020.

Podľa § 9 ods. 2 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov Ak odsúdený zaradený do ústavu s vyšším stupňom stráženia plní program zaobchádzania, môže mu súd zmeniť spôsob výkonu trestu preradením do ústavu s nižším stupňom stráženia; to neplatí pre odsúdeného na doživotný trest.

Podľa § 9 ods. 4 písm. a) zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov O zmene spôsobu výkonu trestu preradením do iného stupňa stráženia rozhoduje súd na návrh prokurátora, riaditeľa ústavu alebo odsúdeného alebo aj bez takéhoto návrhu. Odsúdený môže podať návrh o zmenu spôsobu výkonu trestu preradením len do ústavu s nižším stupňom stráženia po vykonaní

a) tretiny trestu, ak bol zaradený do ústavu so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 9 ods. 5 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov Odsúdený môže podať návrh podľa odseku 4 najskôr po uplynutí šiestich mesiacov od začiatku výkonu trestu; ak bol odsúdenému uložený trest kratší ako šesť mesiacov, po uplynutí troch mesiacov.

Podľa § 411 ods. 1 Trestného poriadku O zmene spôsobu výkonu trestu odňatia slobody rozhoduje na verejnom zasadnutí súd, v ktorého obvode sa trest odňatia slobody vykonáva, na návrh prokurátora,

riaditeľa ústavu na výkon trestu odňatia slobody alebo odsúdeného, alebo aj bez takého návrhu. O návrhu rozhodne súd najneskôr do 60 dní od jeho doručenia.

Z citovaných ustanovení je zrejmé, že predpokladom na rozhodnutie súdu o zmene spôsobu výkonu trestu odňatia slobody preradením odsúdeného do ústavu na výkon trestu s nižším stupňom stráženia je plnenie programu zaobchádzania a zároveň výkon príslušnej časti uloženého trestu odňatia slobody, v prípade odsúdeného tretiny trestu. Krajský súd súhlasí so záverom okresného súdu, že pri rozhodovaní o zmene spôsobu výkonu trestu odňatia slobody na návrh odsúdeného jeho preradením do ústavu na výkon trestu s nižším stupňom stráženia musí súd skúmať splnenie dvoch podmienok, a to formálnej podmienky a zároveň materiálnej podmienky, pričom k uvedenému záveru len poukazuje na citované ustanovenie § 9 ods. 5 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktoré súd musí skúmať tiež, pričom podmienka z citovaného ustanovenia vyplývajúca je súčasťou formálnej podmienky.

Okresný súd správne uviedol, že odsúdený splnil formálnu podmienku výkonu tretiny uloženého trestu odňatia slobody zohľadňujúc skutočnosť, že odsúdený trest odňatia slobody so započítaním väzby vykonáva od 14. novembra 2019. Na tomto mieste však krajský súd okresný súd upozorňuje, že žiadne zaokrúhľovanie „v prospech“ odsúdeného pri výpočte výkonu tretiny trestu odňatia slobody nie je možné a výpočet je potrebné vždy urobiť presne.

Pokiaľ ide o splnenie materiálnej podmienky na vyhovie žiadosti odsúdeného, krajský súd sa so záverom okresného súdu o jej splnení nestotožňuje. Krajský súd súhlasí s úvahami okresného súdu o tom, že hodnotenie odsúdeného príslušným ústavom na výkon trestu má pre súd len odporúčací charakter a záver o plnení či neplnení programu zaobchádzania pre účely rozhodovania o zmene spôsobu výkonu trestu odňatia slobody si musí urobiť konajúci súd sám. Krajský súd tiež súhlasí so záverom okresného súdu, že plnenie programu zaobchádzania sa týka odsúdeného, pretože podľa § 15 ods. 3 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov Program zaobchádzania je súhrn aktivít zameraných na rozvoj osobnosti odsúdeného, jeho primerané správanie a hodnotovú orientáciu v súlade s právami a povinnosťami ustanovenými v tomto zákone a v iných všeobecne záväzných právnych predpisoch.

Krajský súd však zároveň poukazuje na ustanovenie § 45 ods. 1 Trestného zákona, podľa ktorého Ak sa viedlo proti páchatelovi trestné stíhanie vo väzbe a dôjde v tomto konaní k jeho odsúdeniu, započíta sa mu doba strávená vo väzbe do uloženého trestu, prípadne do úhrnného trestu alebo súhrnného trestu, ak je vzhľadom na druh uloženého trestu započítanie možné. Rovnako sa postupuje, ak súd upustí od uloženia súhrnného trestu alebo ďalšieho trestu. Väzba sa teda odsúdenému započítava do výkonu trestu odňatia slobody, v dôsledku čoho sa zohľadňuje aj v príslušnej časti trestu odňatia slobody, ktorý musí odsúdený vykonať, aby mohol požiadať o preradenie na ďalší výkon trestu do ústavu na výkon trestu s nižším stupňom stráženia. Ak by tomu tak nebolo, potom by v prejednávanom prípade bolo potrebné odsúdenému výkon trestu odňatia slobody počítat až od nástupu trestu, ktorý odsúdený podľa skráteného výpisu nastúpil dňa 5. novembra 2020, čo by nebolo správne.

Ak má mať odsúdený benefit v tom, že doba výkonu väzby sa mu započítava do uloženého trestu odňatia slobody, v dôsledku čoho aj výkonom väzby dochádza k splneniu formálnej podmienky na možnosť zmeny spôsobu výkonu trestu odňatia slobody, potom podľa názoru krajského súdu nie je možné neprihliadať na správanie sa odsúdeného aj počas výkonu väzby.

Ako vyplynulo z vyjadrenia zástupcu ústavu na verejnom zasadnutí konanom dňa 20. decembra 2022, odsúdený bol doposiaľ disciplinárne trestaný celkom dvakrát, a to dňa 29. mája 2020 a 10. februára 2022. Z uvedeného je zrejmé, že odsúdený bol disciplinárne potrestaný za porušenie ústavného poriadku nielen počas výkonu väzby, ale aj počas výkonu trestu odňatia slobody, pričom v čase jeho druhého disciplinárneho potrestania vykonával trest odňatia slobody nezohľadňujúc dobu

výkonu väzby viac ako 14 mesiacov. Krajský súd teda pre účely rozhodovania o žiadosti odsúdeného o zmenu spôsobu výkonu trestu odňatia slobody uzatvára, že odsúdený vzhľadom na časové súvislosti program zaobchádzania neplní, a to aj napriek jeho trom disciplinárnym odmenám, pretože správanie a vystupovanie odsúdeného je treba posudzovať komplexne za celú dobu doposiaľ vykonaného trestu odňatia slobody.

Krajský súd však zároveň poznamenáva, že pokiaľ bol odsúdený doposiaľ disciplinárne trikrát odmenený, potom možno vysloviť záver, že program zaobchádzania ústav na výkon trestu odňatia slobody odsúdenému nastavil správne a pokiaľ odsúdený v pozitívnej zmene svojho správania vytrvá i naďalej, potom nič nebráni tomu, aby bolo jeho ďalšej prípadnej žiadosti o zmenu spôsobu výkonu trestu odňatia slobody preradením do ústavu na výkon trestu s nižším stupňom stráženia vyhovené.

Z uvedených dôvodov krajský súd napadnuté uznesenie zrušil v celom rozsahu a zároveň sám rozhodol tak, že žiadosť odsúdeného o zmenu spôsobu výkonu trestu odňatia slobody jeho preradením na ďalší výkon trestu do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je sťažnosť prípustná.